

Проект РВР – Кращі практики

Перший досвід моніторингу Стратегії регіонального розвитку в Закарпатті

Ми маємо Стратегію регіонального розвитку – які позитивні зміни вона внесла?

Планування і моніторинг – не нові ідеї для регіонів України. Навіть навпаки, радянська система працювала у режимі надмірного планування та моніторингу і не була адаптована до мінливих обставин. Після здобуття незалежності, органи влади та місцевого самоврядування в Україні, як і раніше, залишилися відповідальними за надання щоквартальних звітів з виконання національних та місцевих соціально-економічних програм. Така діяльність вимагає від державних службовців багато часу та енергії. Однак, такий моніторинг є секторальним та відслідковує зміни в темпах зростання або скорочення економіки області в окремих галузях. Такий підхід не передбачає проведення комплексного та цілісного аналізу розвитку області за визначеними стратегічними пріоритетами та операційними цілями. Розробити систему моніторингу Стратегії регіонального розвитку Закарпатської області до 2015 року – таку задачу поставили перед собою проект РВР та його регіональні партнери в Закарпатській області навесні 2009 року. Відтоді було досягнуто значних успіхів і станом на осінь 2009 року в області існує своя система моніторингу та оцінювання впровадження Стратегії. Позитивний досвід, набутий в цій сфері, може бути розповсюджений в інших областях України.

Канадський та міжнародний досвід

Коли канадський експерт проекту РВР Богдан Винницький та його українська колега Мирослава Лендьел у квітні 2009 року провели семінар щодо вдосконалення системи моніторингу стратегії регіонального розвитку, вони разом з учасниками швидко знайшли слабкі сторони стратегії, яка була затверджена обласною радою раніше. Хоча стратегія розроблялась за класичною моделлю та має 5 стратегічних пріоритетів (екологія, розвиток економіки і підприємництва, розвиток туризму, соціальний розвиток, транскордонне співробітництво) та 24 операційних цілей, однак аналіз їх реалізації, в кращому випадку, здійснювався фрагментарно, а ряд пріоритетних завдань, цілей і програм зовсім не мали зведеного аналізу. Було не до кінця зрозуміло, хто відповідає за збір та аналіз даних за визначеними індикаторами. Мирослава і Богдан провели хороший і цікавий дводенний семінар, на якому були представлені різні підходи до змісту та структури процесу моніторингу: Якими мають бути індикатори? Як часто слід проводити моніторинг? Яка інформація повинна бути зібрана і ким? І найважливіше, яким чином можна забезпечити відкритість і прозорість процесу моніторингу та оцінювання, а також впевнитися в тому, чи враховуються інтереси широкого кола громадськості, яка брала участь у процесі розроблення стратегії?

Український досвід

Сусідня з Закарпаттям Львівська область в результаті діяльності програми співробітництва з британським проектом, який впроваджувався Департаментом міжнародного розвитку Великобританії (DFID), розробила свою власну систему моніторингу стратегії регіонального розвитку. Влітку 2009 року за підтримки проекту РВР та завдяки контактам, налагодженим одним з експертів проекту, невелика група з Закарпаття мала нагоду провести навчальну поїздку до Львова з метою вивчення цього досвіду. Як часто буває, досвід Львова був корисним тим, що співробітники Львівської облдержадміністрації поділилися проблемами і труднощами, з якими вони зіткнулися при розробці систему моніторингу, а також ознайомили своїх колег із Закарпаття з основними підходами щодо здійснення моніторингу. В ході поїздки група ознайомила з багаторівневим підходом Львівської обласної державної адміністрації до визначення індикаторів та показників, а також їх міжгалузєвою структурою управління процесом моніторингу. Деякі з підходів здійснення моніторингу й оцінювання були адаптовані для використання у розробленій схемі моніторингу реалізації Стратегії регіонального розвитку Закарпаття.

З історії питання

Стратегія регіонального розвитку Закарпатської області до 2015 р. почала реалізовуватися одразу після її затвердження наприкінці 2006 року, однак впровадження конкретних операційних цілей та програм набуло системного вигляду лише протягом останніх 15 місяців. Партнери проекту РВР в Закарпатській області усвідомили необхідність розробки сучасної системи відстеження процесів впровадження операційних цілей та оцінювання їх впливу за основними показниками регіонального розвитку. Під час розробки власної системи моніторингу вони використовували канадський досвід та досвід інших країн, а також детально вивчили систему моніторингу, запроваджену в сусідній Львівській області.

Створення системи моніторингу в Закарпатті

Засідання регіонального Моніторингового комітету в Закарпатті

Отже, за розпорядженням губернатора області було створено Регіональний комітет з моніторингу реалізації Стратегії регіонального розвитку, який складається з 25 членів, включаючи обраних депутатів, бізнесменів, представників неурядових організацій, науковців, державних службовців, представників органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування. Кожна з п'яти робочих груп, які були створені на початку і відповідали за розробку стратегії, також увійшли до складу Моніторингового комітету. У відповідності до розпорядження губернатора, перед членами Моніторингового комітету, яких консультують регіональні експерти проекту РВР Людмила Грицак та Світлана Слава, поставлено завдання розробити модель моніторингу процесу впровадження 5 стратегічних пріоритетів, а також 24 коротко та середньострокових цілей. Такий багаторівневий підхід поєднує в собі канадський та український досвід, а саме досвід Львівської області.

Тоді як індикатором на рівні стратегічного пріоритету "соціальний розвиток" може бути ступінь прогресу, досягнутого за показниками людського розвитку Програми Розвитку ООН (ПРООН), на рівні операційної цілі він може бути представлений у вигляді конкретних показників, таких як середня тривалість життя, рівень дитячої смертності та щорічна кількість випускників вищих навчальних закладів в області.

Комітет також розробив схему моніторингу, визначивши відповідальних за збір та аналіз даних, частоту їх збору, а також форму оприлюднення результатів перед громадськістю. Відповідальним за координацію процесу моніторингу реалізації Стратегії регіонального розвитку призначене управління зведеного аналізу та стратегічного розвитку головного управління економіки Закарпатської облдержадміністрації.

Ключовий ефект

Система моніторингу, описана вище, була схвалена Моніторинговим комітетом і рекомендована для затвердження Закарпатською облдержадміністрацією. Планується, що перший моніторинг результатів реалізації Стратегії регіонального розвитку буде проведений взимку і його результати будуть оприлюднені у ЗМІ. Експерти проекту РВР Богдан Винницький і Мирослава Лендъел провели у жовтні 2009 року методологічний семінар з питань оцінювання шляхом залучення громадськості. Прогрес, досягнутий в сфері моніторингу реалізації Стратегії регіонального розвитку в Закарпатті, та прийняття облдержадміністрацією підходу в сфері планування та оцінювання у відповідності до кращих міжнародних практик, є прикладом технічної допомоги в її найкращому прояві.

Інформація про проект

Проект "Регіональне врядування та розвиток" розрахований на 5 років (2005-2010) і реалізується Канадським інститутом урбаністики за підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку. Проект сприяє залученню громадськості до регіонального врядування, надання можливості громадянам та громадам самим творити своє майбутнє та зробити розвиток свого регіону сталим.

КАНАДА

вул. Західна Річмонд 555, офіс 402
а/с 612, Торонто, Онтаріо, M4V 3B1
email: cui@canurb.com
тел.: 416.365.0817
факс : 416.365.0650
www.canurb.org

Canadian International
Development Agency

Agence canadienne de
développement international

CANADA-UKRAINE
REGIONAL GOVERNANCE AND
DEVELOPMENT PROJECT

КАНАДА-УКРАЇНА
ПРОЕКТ «РЕГІОНАЛЬНЕ
ВРЯДУВАННЯ ТА РОЗВИТОК»

Canadian
URBAN
Institute

УКРАЇНА

Трьохсвятительська 3, офіс 60, Київ 01001
email: info@rdg.org.ua
тел.: + 38 044 390 70 87
факс: +38 044 278 07 14
www.rgd.org.ua

Видання здійснено проектом партнерства Канада-Україна «Регіональне врядування та розвиток», що впроваджується Канадським інститутом урбаністики у співпраці з Фондацією міжнародного навчання (Канада) та Асоціацією агенцій регіонального розвитку України за фінансової підтримки Канадського агентства з міжнародного розвитку.